



Vlaams  
Parlement

vergadering **C98 – LEE14**  
zittingsjaar 2012-2013

## Handelingen

### **Commissievergadering**

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening  
en Onroerend Erfgoed

van 29 januari 2013

## INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de nood aan biodiversiteitsplannen voor verlaten groeves - 584 (2012-2013)	3
Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de geologische opslag van koolstofdioxide in Limburg en het opsporen en winnen van koolwaterstoffen - 707 (2012-2013)	6
Vraag om uitleg van mevrouw Els Kindt tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het verlengen van het Programma voor Plattelandsontwikkeling in Vlaanderen - 710 (2012-2013)	10

■

**Waarnemend voorzitter: de heer Wilfried Vandaele****Vraag om uitleg van de heer Dirk Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de nood aan biodiversiteitsplannen voor verlaten groeves  
- 584 (2012-2013)**

**De voorzitter:** De heer Peeters heeft het woord.

**De heer Dirk Peeters:** Voorzitter, minister, collega's, ik denk dat de meesten onder u de vraag die ik stel, per mail hebben gekregen van mensen van de Provinciale Hogeschool Limburg (PHL). De vraag gaat over het aspect van het beheer van verlaten groeves.

Het bouwstoffenconcern Heidelbergcement beheert en exploiteert in België heel wat groeves. Om de biodiversiteit in de groeves te beheren en te verbeteren, werd de hulp ingeroepen van enkele hogescholen en universiteiten, onder meer de Provinciale Hogeschool Limburg.

Ik wil het hebben over twee exemplarische voorbeelden waaruit we mijns inziens een aantal conclusies kunnen trekken. Het eerste voorbeeld is de groeve in Loën, in de provincie Luik, over de taalgrens. Het is een groeve die in de jaren 70 werd aangelegd voor de verbreding van het Albertkanaal. Sindsdien is daar weinig of niets gebeurd op het vlak van beheer. Dat veroorzaakt problemen met onder meer een groot aantal vlinderstruiken. De vlinderstruik is een invasieve soort en kan zich vanuit de groeve verder verspreiden, tot en met in de droogvallende grindbanken van de Maas.

Het andere voorbeeld is een project van een groeve van Heidelbergcement in Riemst. Er werd een biodiversiteitsplan opgestart door de hogeschool. Het onderzoeksteam van 'Green Quarry Tiendeberg' houdt er zich nu bezig met de ontwikkeling van de biodiversiteit in de groeve Tiendeberg in Riemst, in samenwerking met scholen en natuurverenigingen, en met resultaat, want men vindt er zeldzame vlinders terug, dankzij de kalkrijke bodem worden er opnieuw orchideeën aangetroffen en ook op het vlak van vogels worden mooie waarnemingen gedaan.

Minister, deze twee voorbeelden tonen duidelijk aan dat er nood is aan beheersplannen in functie van de biodiversiteit voor deze verlaten groeves: enerzijds in de strijd tegen invasieve soorten, zoals de vlinderstruik, anderzijds in de bescherming van de meer zeldzame fauna en flora. Net door het feit dat deze groeves vaak jaren zonder activiteit onbeheerd zijn achtergelaten, is de natuur hier haar gang kunnen gaan. Niet zelden is het zo dat de verlaten groeves, ook als privé-eigendom, op het gewestplan de nabestemming natuurgebied hebben.

Mijn vragen in deze context zijn de volgende. Wordt er nu al op enige manier een gebiedsgericht natuurgebied gevoerd in deze verlaten groeves? Zo ja, welk?

Kunt u, gezien het gesloten karakter van deze groeves meer inspanningen doen om een biodiversiteitsbeleid op maat van de groeves te ontwikkelen? Zo ja, hoe, met welke financiële middelen en met welke partners? Ik meen dat de partners in dezen belangrijk zijn.

Kunnen deze verlaten groeves op het vlak van de doelsoorten van de Habitatrictlijn betrokken worden in de Vlaamse gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen?

Kunt u de goede praktijk van Heidelberg ondersteunen en verder mee bekendheid geven opdat die meer navolging zou krijgen in andere verlaten en onbeheerde sites en groeves?

**De voorzitter:** Mevrouw Rombouts heeft het woord.

**Mevrouw Tinne Rombouts:** Voorzitter, minister, als er een aantal voorbeelden zijn die positief uitdraaien ten aanzien van biodiversiteit, dan moeten we inderdaad bekijken hoe die elders navolging kunnen krijgen. Ik heb geen zicht op het aantal groeves die eventueel in aanmerking komen om zoiets te doen. Kunt u ons een overzicht bezorgen? Waar kan er worden gewerkt inzake biodiversiteit?

Ik vraag me ook af, ongeacht het aantal voorbeelden van plaatsen waar er effectief een positieve evolutie merkbaar is, of er eventueel valkuilen zijn waarmee rekening moet worden gehouden.

De collega verwees ook naar partners en hij wees erop dat partners in dezen belangrijk zijn. Wie heeft in het verleden als partner kunnen optreden? Kan dit ook ruimer worden bekeken op het vlak van de opmaak, maar ook op het vlak van onderhoud en dergelijke? Hoe ruim kan het partnerschap zijn?

**De voorzitter:** Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege:** Voorzitter, dames en heren, vanuit het beleid zetten we effectief ook in op de nabestemming van verlaten groeves, en zeker de nabestemming natuur is voor ons belangrijk. Dit maakt deel uit van het algemene gebiedsgerichte beleid.

Hoe pakken wij dit aan? Als een groeve gelegen is binnen een speciale beschermingszone of bijzondere natuurwaarden herbergt, dan wordt er altijd op voorhand, dus ook voor de opstart van een ontginningsactiviteit, contact opgenomen met de administratie, dat kan uiteraard via de vergunningsaanvraag of bij een hervergunning. Er worden ook duidelijke afspraken gemaakt met de exploitant over de herinrichting na stopzetting van de activiteit. Natuurlijk wordt er ook rekening gehouden met de impact van de activiteit zelf, dus met de impact van de ontginningsactiviteiten op de habitat of de soorten van Europees belang. In de vergunning worden de randvoorwaarden opgenomen wat de nabestemming betreft, maar ook wat de maatregelen tijdens de werken betreft.

Vaak wordt, om de inrichtingswerken op een duurzame manier te laten verlopen, een samenwerkingsovereenkomst opgesteld met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en eventueel met een terreinbeherende vereniging. Mevrouw Rombouts, die samenwerking kan heel ruim gebeuren en is dus niet beperkt.

Mijnheer Peeters, op die manier zijn al heel wat groeves volledig of gedeeltelijk heringericht in samenwerking met de exploitant, conform de nabestemming. U hebt een minder fraai voorbeeld gegeven, maar ik zal een aantal goede voorbeelden opsommen zoals de zandgroeves van Sibelco in Maasmechelen, Lommel en Mol, de kleigroeves van Wienerberger te Beerse en de grindplassen te Kinrooi. Mevrouw Rombouts, ik heb geen volledig overzicht bij me. Ik zal dit wel bezorgen aan het secretariaat.

Met de firma Heidelberg lopen momenteel gesprekken met het oog op de bescherming van de aanwezige vleermuizen en meer in het bijzonder de sterk bedreigde Bechsteins vleermuis in de mergelgroeve Roosburg te Riemst.

Er is ook structureel overleg tussen het ANB en het Overlegcomité Vlaamse Ontginners vzw (O.V.O.) waarbij de herinrichting van de groeves regelmatig op de agenda staat.

Ik heb aan het ANB gevraagd om een biodiversiteitsbeleid te ontwikkelen op maat voor deze groeves en om na te gaan welke financiële middelen kunnen worden ingezet. Dat staat op de agenda van het volgende overleg van O.V.O.

Wanneer die groeves gelegen zijn in speciale beschermingszones (SBZ), dan worden die sowieso opgenomen bij de opmaak van de instandhoudingsdoelen voor habitats en soorten. De vertaling naar de instandhoudingsdoelstellingen gebeurt in overleg met de ontginners zowel in de overleggroep als via het lokaal overleg per instandhoudingsdoelstelling. Er is wetenschappelijke ondersteuning via het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). Voorbeelden hiervan zijn het advies van het INBO (INBO.A.2012.143) over het minder diep maken van het Blak te Beerse. Een ander advies dat in 2012 werd gegeven, gaat over de kwaliteitsdoelen voor natuur in het projectgebied Randzones te Kessenich. We proberen dit wetenschappelijk te onderbouwen en op die manier die doelstellingen op te leggen.

Buiten de SBZ kunnen verlaten groeves bijdragen aan het halen van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen voor de Europees beschermde soorten van de Habitatrictlijn.

De opportuniteiten die verlaten groeves bieden voor een aantal doelsoorten kunnen dus zeker een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen.

De praktijk van Heidelberg en de samenwerking op basis van vrijwilligheid kunnen zeker rekenen op mijn steun en bewondering. Ik kan alleen maar hopen dat anderen dit voorbeeld zullen volgen en hun steentje zullen bijdragen aan het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen of meer algemeen van het Vlaamse biodiversiteitsbeleid. Het ANB zal dit voorbeeld ook meenemen in het overleg met O.V.O.

Mijnheer Peeters, er is dus voldoende bescherming. Er bestaat een verplichting binnen die speciale beschermingszones. Ook daarbuiten is er overleg. We zullen dit nog eens uitdrukkelijk op de agenda plaatsen. Dit wordt opgenomen bij de lokale en bij de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen.

Mevrouw Rombouts, ik heb een aantal voorbeelden gegeven van een positieve aanpak. Ik zal u een overzicht laten bezorgen. Wat het aantal partners betreft, kunnen we heel breed gaan. Het is belangrijk dat die instandhoudingsdoelstellingen worden bereikt. Wie dat doet, is voor ons van minder belang. Het is wel zo dat voorafgaand aan de vergunning, vaak een aantal verplichtingen worden opgelegd waaraan moet worden voldaan wanneer de ontginning afgelopen is. Het gaat om een verplichting die wordt opgelegd aan de exploitant die deze op termijn kan doorgeven op het terrein, bijvoorbeeld aan een terreinbeherende vereniging.

**De voorzitter:** De heer Peeters heeft het woord.

**De heer Dirk Peeters:** Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat dit opnieuw op de overlegagenda wordt geplaatst. Dat lijkt me de moeite waard. Ik kijk ook uit naar het advies van het INBO dat u hebt aangekondigd. Dat gaat over een dossier in mijn streek, met name het Blak te Beerse. U hebt een aantal voorbeelden van Beerse genoemd, en dat is in deze context net een voorbeeld van hoe het niet moet.

Ik heb u horen zeggen dat u vooral focust op de speciale beschermingszones en dat u de doelstellingen daarbinnen wel wilt respecteren. Ik heb u echter niet horen verwijzen naar het Soortenbesluit, dat in zijn bijlage de soorten op zich als broedvogel beschermt en dat ook bepaalde biotopen beschermt die net in die groeves, voor men die de nabestemming natuur geeft, met de voeten worden getreden. Ik heb daar vroeger al schriftelijke vragen over gesteld. In die context is dat nog een instrument waarover u beschikt maar dat in uw antwoord niet aan bod is geweest. Het lijkt me echter een middel om de doelstellingen in die groeves toch te bereiken. Via het ANB moet de Vlaamse overheid met het Soortenbesluit komen tot de bescherming van vogelsoorten die in die gebieden voorkomen.

Ik ben blij dat het overleg er komt. Ik kijk ernaar uit, zeker omdat die hogeschool het voortouw wil nemen. Het beleid heeft daar een flinke partner die ondersteunend kan werken.

**De voorzitter:** Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege:** Mijnheer Peeters, u verwijst naar het Soortenbesluit. U zegt dat ik het niet expliciet vermeld heb. Dat is wel zo, telkens als wij een vergunning moeten geven, zijn er subadviezen van het ANB, eventueel gesteund op wetenschappelijk onderzoek van het INBO, die rekening houden met dat Soortenbesluit. Dat spreekt vanzelf. Het speelt een rol bij de algemene beoordeling. Dat is belangrijk.

U verwijst naar Beerse. Daar loopt momenteel een overleg met Natuurpunt om een oplossing te zoeken.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de geologische opslag van koolstofdioxide in Limburg en het opsporen en winnen van koolwaterstoffen - 707 (2012-2013)**

**De voorzitter:** De heer Sanctorum heeft het woord.

**De heer Hermes Sanctorum:** Voorzitter, minister, er werd bij u een aanvraag ingediend voor een opsporingsvergunning voor steenkoolgas en koolwaterstoffen in Limburg. Mijn vraag om uitleg gaat niet om de specifieke aanvraag, maar over het kader. Dat wordt bepaald door het decreet Diepe Ondergrond, dat zowel over het opsporen als het winnen van koolwaterstoffen gaat, als over de geologische opslag van koolstofdioxide. Een ander deel van dat kader gaat over het besluit, en dat gaat in eerste instantie over het opsporen en winnen van koolwaterstof.

Mijn vraag om uitleg gaat vooral over dat laatste. Bij het beoordelen van een aanvraag tot opsporingsvergunning wordt er slechts beperkte aandacht besteed aan de milieu-impact. Volgens het besluit moet er een nota worden ingediend over de eventuele milieueffecten. Daar is eigenlijk geen openbaar milieuonderzoeksgedeelte aan verbonden. Het is geen milieueffectenrapport. Daar wordt in de toelichting bij het besluit expliciet naar verwezen: als wordt ingegaan op het advies van de Minaraad en de SERV, gaat het niet om een milieueffectenrapport, maar over een afweging van de milieu-impact door de aanvrager. U moet daar dan een oordeel over vellen.

Minister, volgens mij en volgens mijn fractie is dat erg beperkt. U weet dat er heel wat debat plaatsvindt over het winnen van schalie- en steenkoolgas. In dit geval gaat het over steenkoolgas in Limburg. Er is een wereldwijde rush aan de gang naar die zogenaamde niet-conventionele energiebronnen. Ik zou willen verwijzen naar Nederland. Daar heeft men een moratorium afgekondigd voor het opsporen en winnen van zowel schalie- als steenkoolgas. Men wijdt daar een maatschappelijk debat aan. Ik denk dat we dat in België en in Vlaanderen ook moeten doen. Bent u bereid om zo'n debat te organiseren?

De VITO-studie die concludeerde dat er minstens 7,7 miljard kubieke meter – wat al bij al eerder beperkt is – winbaar methaangas zit in de Limburgse ondergrond, is nog steeds niet ter beschikking. Kunt u de studie overmaken aan de leden van deze commissie?

Vindt u de interne nota betreffende de milieu-impact niet beperkt? Dat is toch zo in deze fase. Het gaat over opsporing. Als u de vergunning goedkeurt, gaat het ook om winning. Alleen als het over grootschalige winning gaat, is er een milieuvergunning nodig, maar dat is helemaal op het einde van de keten. Grootschalig betekent: de winning van 500.000 kubieke meter aardgas per dag. Ik vind dat u die openbare afweging van de milieueffecten in een veel vroegere fase moet starten. Dat zou al bij de opsporingsvergunning kunnen gebeuren.

**De voorzitter:** De heer Ceyskens heeft het woord.

**De heer Lode Ceyskens:** Ik wil reageren op de laatste vraag van de heer Sanctorum. U maakt de vergelijking met 'fracking', en die gaat niet op. Dat is een heel ander procedé.

Los daarvan wil ik het hebben over uw vraag om de MER-plicht veel vroeger op te leggen. De exploitatie is effectief MER-plichtig. We spreken nu over fase 1, het onderzoek. De tweede fase is een proefboring, en de derde is pas exploitatie. Ik ben ontzettend verbaasd dat u de milieueffecten van het onderzoek wilt onderzoeken. Als we dat gaan doen met elke studie of elk onderzoek dat ooit eventueel tot exploitatie kan leiden, dan zullen die onderzoeken wellicht worden stopgezet, dan zullen we wellicht een kruis mogen maken over de innovatie in Vlaanderen.

**De voorzitter:** Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege:** Mijnheer Sanctorum, ik denk dat een aantal stellingen die u inneemt, niet helemaal correct zijn.

U vraagt naar een studie van VITO. Wij, noch de Vlaamse Regering of een overheidsdienst hebben een studie besteld. De studie is besteld door de nv Mijnen. U weet wellicht dat de vzw Greenpeace – en uw vraag zal daar misschien door ingegeven zijn – België op grond van het decreet Openbaarheid van Bestuur een afschrift van de studie heeft gevraagd. De nv Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM) – de opvolger van de nv Mijnen en eigenaar van de studie – heeft gemotiveerd geweigerd om een afschrift ter beschikking te stellen omdat ze hun eigen economische belangen willen vrijwaren en beschermen. Tegen die beslissing is beroep aangetekend. De beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur van de Vlaamse overheid heeft beslist dat de VITO-studie, op grond van de regelgeving die er is – en ik veronderstel dat we de regelgeving moeten toepassen – niet openbaar mag worden gemaakt zonder de toestemming van de rechthebbende. Omdat de nv LRM ook aan de beroepsinstantie te kennen gaf zich niet te verzetten tegen de openbaarmaking van de kaart met de gasconcentraties, die ook deel uitmaakt van de VITO-studie, besliste de beroepsinstantie dat de kaart wel mag worden bekendgemaakt, maar de studie zelf niet. Ik verwijs ook naar het Verdrag van Aarhus, dat in Vlaanderen is geïmplementeerd door het decreet betreffende de openbaarheid van bestuur. Wij moeten de decreten ook respecteren. Op basis van de uitspraak van de beroepsinstantie kan de studie ook niet op basis van het Verdrag van Aarhus ter beschikking worden gesteld.

De Vlaamse Regering heeft momenteel geen plannen voor de ondergrondse opslag van koolstofdioxide in Limburg.

Het klopt ook niet dat het opsporen en winnen van koolwaterstoffen en de geologische opslag van koolstofdioxide niet MER-plichtig zou zijn. De geologische opslag van CO<sub>2</sub> is wel MER-plichtig op basis van decretale bepalingen en bepalingen in uitvoeringsbesluiten. Het gaat om categorie 26 van bijlage I van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004. Ook de categorie 27 is MER-plichtig. Voor de geologische opslag van CO<sub>2</sub> heeft men naast een opslagvergunning in het kader van het decreet Diepe Ondergrond ook een milieuvergunning nodig. Het is in het kader van de milieuvergunningsprocedure dat aan de MER-plicht voldaan moet worden, en dat er een openbaar onderzoek gehouden moet worden.

Voor de opsporing en winning van koolwaterstoffen geldt dat men boven op een opsporings- en winningsvergunning in het kader van het decreet Diepe Ondergrond, ook een milieuvergunning en wellicht ook een stedenbouwkundige vergunning nodig heeft. Het is dan ook vooral in het kader van de milieuvergunningsprocedure dat de milieu-impact van de voorgenomen activiteiten onderzocht zal worden, via een openbaar onderzoek en de MER-plicht. Een opsporings- of een winningsvergunning in het kader van het decreet Diepe Ondergrond vindt haar oorsprong in de Europese richtlijnen. Het is een noodzakelijke, maar nog geen voldoende stap om de voorgenomen activiteiten te verrichten.

Op basis van categorie 18 van bijlage I van het MER-besluit van 10 december 2004 is de commerciële winning van aardolie en aardgas MER-plichtig wanneer de gewonnen hoeveelheid meer dan 500 ton aardolie per dag of meer dan 500.000 kubieke meter aardgas per dag bedraagt. Bovendien gaat het opsporen en het winnen van koolwaterstoffen gepaard met diepboringen. Op basis van bijlage II van het MER-besluit zijn diepboringen MER-plichtig. De in deze categorie vermelde diepboringen zijn niet limitatief, zodat ook diepboringen in het kader van het opsporen of winnen van koolwaterstoffen eronder vallen.

Een opsporingsvergunning dient net om verder geologisch onderzoek en een proefboring voor te bereiden. Als het resultaat van dit uitgebreid, meerjarig geologisch onderzoek positief is, en alleen dan, kan in het kader van het decreet Diepe Ondergrond een winningsvergunning aangevraagd worden. De gevraagde opsporingsvergunning heeft vooral de bedoeling de aanvrager voldoende zekerheid te geven om een beslissing over het uitvoeren van uitgebreid geologisch onderzoek, inclusief een proefboring, bedrijfseconomisch te kunnen verantwoorden. Het spreekt voor zich dat het uitvoeren van dit geologisch onderzoek duur is, en dat er in deze fase nog onvoldoende zekerheid bestaat of een economisch rendabele gaswinning

mogelijk is. Het betreft een noodzakelijke tussenstap in het proces van het opsporen van locaties. Het verder onderzoeken van de economische haalbaarheid is een noodzakelijke stap om de nv Mijnen in de mogelijkheid te stellen verder onderzoek te doen.

Het onderzoek in Nederland waarnaar u verwijst, is volgens de informatie waarover ik beschik, in de eerste plaats gericht op het in kaart brengen van de risico's die samenhangen met de winningstechniek van het hydraulisch fractureren of 'fracken', die bij de winning van zogenaamde 'onconventionele' koolwaterstoffen wordt gebruikt. Hydraulisch fractureren is dikwijls noodzakelijk bij het winnen van schaliegas, maar is eerder ongebruikelijk bij het winnen van steenkoolgas. De aanvraag voor een opsporingsvergunning die recent werd ingediend door de nv Mijnen, voorziet niet in hydraulisch fractureren.

Het opsporen en winnen van steenkoolgas is mogelijk via een combinatie van verticale en horizontale boringen. Als er uiteindelijk boringen zouden worden verricht om steenkoolgas op te sporen, spreekt het uiteraard voor zich dat de milieu-impact daarvan uitgebreid onderzocht zal worden en dat dit in het kader van de MER-plicht voor de vergunningsplichtige activiteiten zal gebeuren. Uiteraard zijn daar ook een publiek debat en een openbaar onderzoek aan gekoppeld.

Samengevat, de studie is een opdracht van de nv Mijnen en kan niet worden vrijgegeven. Er is een nuance inzake het al dan niet MER-plichtig zijn. Dat is belangrijk. Zoals de heer Ceyskens opmerkte, is het 'fracken' in deze fase absoluut niet aan de orde, het maakt geen deel uit van de techniek die wordt gehanteerd.

**De voorzitter:** De heer Sanctorum heeft het woord.

**De heer Hermes Sanctorum:** Minister, hartelijk dank voor uw antwoord, maar er zitten toch een aantal zaken in die niet kloppen.

Eerst en vooral is er het onderzoek in Nederland. Ik heb hier het hele dossier bij. Inzake de onderzoeksvragen die worden gesteld, heeft men zeven consultatierondes georganiseerd en daar werden tal van actoren bij betrokken, gaande van burgers over de industrie tot milieubewegingen. Men heeft onderzoeksvragen opgesteld en uiteindelijk heeft men dit uitbesteed. Voor alle duidelijkheid citeer ik even uit de brief van de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Het gaat over "onderzoek naar de mogelijke risico's en gevolgen van het opsporen en winnen van schalie- en steenkoolgas in Nederland in termen van veiligheid voor mens, natuur en milieu". Het gaat dus over het hele verhaal van zowel schaliegas als steenkoolgas.

Dat is belangrijk, minister, want ik denk dat andere parlementsleden ook wel eens worden gecontacteerd door geïnteresseerde bedrijven. Ik heb daarnet verwezen naar de wereldwijde rush op niet-conventionele energiebronnen. Ook in Vlaanderen en België is die aan de gang. Ik werd ook al gecontacteerd door bedrijven die daarvoor interesse hebben en die vragen naar de opinie van parlementsleden, van politici.

Minister, het is uw taak als minister om in deze fase het maatschappelijke debat te organiseren. Ik heb de indruk dat u gewoon het volgende zult doen. U wacht – volgens decreet en besluit – gewoon de opsporingsvergunningsaanvraag af – en die hebt u intussen ontvangen. Er wordt een interne nota aan gekoppeld als het gaat over milieu-impact. Als u de vergunning toekent, zal er een winningsvergunning worden aangevraagd. En dan, minister, helemaal op het einde van de keten, als het gaat over een vrij grootschalige winning, over een hoeveelheid van meer dan 500 ton aardolie per dag of meer dan 500.000 kubieke meter aardgas per dag, is er de noodzaak van een milieuvergunning en van de MER-plicht. Die komt helemaal op het einde van de keten, en dan zal het maatschappelijke debat plaatsvinden, wanneer alles al bijna in kannen en kruiken is. Dat is toch geen goed beleid, minister? U moet vandaag, net zoals in Nederland, het debat met de hele samenleving aangaan. U mag niet gewoon wachten tot helemaal op het einde, tot wanneer er negatieve reacties ontstaan bij het openbare gedeelte, helemaal aan het eind van de procedure.



Er is ook de studie van de VITO. Als ik me niet vergis, is de aanvrager niet zuiver een private speler, maar is de overheid er ook bij betrokken. Ik vind het dan toch eigenaardig dat u zegt dat er helemaal geen plicht is om die studie vrij te geven. In zo'n belangrijk dossier moet de VITO-studie wel publiek zijn, want anders wekt u minstens de indruk dat het om geheimdoenerij gaat. De VITO-studie moet natuurlijk publiek gemaakt worden.

**De voorzitter:** De heer Ceyskens heeft het woord.

**De heer Lode Ceyskens:** Ik zie niet in hoe de minister aan de nv LRM de opdracht kan geven om de studie bekend te maken.

Ik blijf bij mijn punt van de vorige keer. Als we elke keer van in het begin een volledige milieu-effectenrapportage opvragen, dan zal er niet begonnen worden aan ...

**De heer Hermes Sanctorum:** Dat is de angst voor de negatieve reacties.

**De heer Lode Ceyskens:** Neen, we hebben hier in het parlement altijd de mond vol over versnelling en innovatie. Als we op die manier zullen werken, dan moeten we niet langer over die zaken spreken.

**De voorzitter:** Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege:** Mijnheer Sanctorum, ik ben het niet eens met uw stemmingmakerij. We moeten de decreten respecteren. We hebben hierover een decreet Diepe Ondergrond goedgekeurd in het Vlaams Parlement. Naar aanleiding van dat decreet werd een debat gevoerd over de vraag wat we zouden doen met de diepe ondergrond. Als het parlement hierover gestemd heeft en het parlement heeft er zijn goedkeuring aan verleend, dan moet het gerespecteerd worden. U vraagt me nu om het decreet opzij te schuiven en om iets helemaal anders te doen! Ik ben het daar niet mee eens. Een decreet moeten we respecteren, en dat doen we.

Het gaat in deze fase – dat is heel cruciaal in uw verhaal – nog niet over de vraag of men kan ontginnen. Men bekijkt gewoon of er mogelijkheden zijn, of er potentieel is. Stel dat blijkt dat er potentieel is, dan moeten we bekijken wat het milieu-effect is. Daarin is decretaal voorzien, en dat zal gepaard gaan met een maatschappelijk debat. Op dat moment zal het absoluut gevoerd worden. Dit heeft niets te maken met schrik of met niet willen. Ik begrijp uw reactie eigenlijk niet.

Wat de VITO-studie betreft, herhaal ik nogmaals dat er uitspraak over werd gedaan en dat werd gezegd dat ze niet kan worden vrijgegeven. We moeten dat respecteren, tenzij u zegt dat de uitspraak van de beroepsinstanties niets waard is en we de studie via een andere weg moeten bekendmaken. Die andere weg bestaat echter niet. Ik vraag me dan ook af hoe u het zou doen.

**De voorzitter:** De heer Sanctorum heeft het woord.

**De heer Hermes Sanctorum:** Minister, ik ben ook kritisch geweest tijdens de parlementaire discussies toen het ging over de programmadecreten, en meer bepaald toen het ging over de aanpassing van het decreet over de diepe ondergrond. Er zijn een aantal aanpassingen geweest. U moet de verslagen van de begrotingsbesprekingen maar eens bekijken.

Ik wil het ook even hebben over het maatschappelijk debat. Zelfs als u wilt gaan voor een maximaal draagvlak voor dit project, dan moet u een maatschappelijk debat organiseren. Zo niet, zullen er aan het einde van de procedurele keten heel wat negatieve reacties zijn. De heer Ceyskens zei daarnet nog dat we in Vlaanderen nieuwe initiatieven willen ontwikkelen maar dat burgers die lam leggen. Welnu, u moet dat maatschappelijk debat zo vroeg mogelijk aangaan. Dat is een belangrijke taak wanneer het gaat over draagvlak.

Minister, wat de VITO-studie betreft, verschuilt u zich onterecht achter allerlei private constructies. De nv Mijnen is een dochter van de LRM. Het Vlaamse Gewest is de hoofdaandeelhouder van de LRM. Onrechtstreeks is het dus de Vlaamse overheid die weigert

om die VITO-studie vrij te geven. Het gaat niet over het in vraag stellen van de uitspraak van een bepaalde instantie, maar over de houding van het Vlaamse Gewest in dezen waarin het stelt dat het deze studie niet wil vrijgeven. Stelt u in vraag dat het Vlaamse Gewest hoofdaandeelhouder is in deze constructie?

**De voorzitter:** De heer Ceyskens heeft het woord.

**De heer Lode Ceyskens:** Mijnheer Sanctorum, ik heb absoluut nergens gezegd dat burgers uiteindelijk verhinderen dat er innovatie komt in Vlaanderen. U spant echter de kar voor het paard. U gaat eerst na of voor een bepaalde zaak een draagvlak bestaat en pas dan of die zaak wel bestaat. Ik denk dat het veel verstandiger is om eerst te bekijken of er in de ondergrond iets aanwezig is. Als er dan iets aanwezig is, dan kunnen we daarover een maatschappelijk debat opstarten.

**De heer Hermes Sanctorum:** Mijnheer Ceyskens, de VITO-studie wijst uit dat er inderdaad een capaciteit is, dat er gas aanwezig is. De vraag is wat we daarmee gaan doen. Willen we dit ontwikkelen in Vlaanderen? Dat is een heel belangrijke vraag. Op die vraag moet een antwoord komen voor we de hele keten in gang zetten, van opsporing, over winning tot uiteindelijk de milieuvergunningsaanvraag die maar voor een aantal gevallen geldt. U moet dat debat vanaf het begin aangaan.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Els Kindt tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het verlengen van het Programma voor Plattelandsontwikkeling in Vlaanderen - 710 (2012-2013)**

**De voorzitter:** Mevrouw Kindt heeft het woord.

**Mevrouw Els Kindt:** Minister, ik verneem dat er momenteel geen enkele beheers-overeenkomst kan worden afgesloten bij de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). Ook de lopende aanvragen kunnen blijkbaar niet verlengd worden. Voor de continuïteit van de bedrijfsvoeringen van de landbouw is dat niet evident. Bovendien verliezen de beheers-overeenkomsten bij de landbouwers voor de zoveelste keer aan geloofwaardigheid.

Het huidige Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling in Vlaanderen II (PDPO II) loopt over de periode 2007-2013. Het gemeenschappelijk landbouwbeleid is intussen met 1 jaar uitgesteld tot 1 januari 2015. Het derde Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling in Vlaanderen sluit natuurlijk aan bij het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid. Wellicht heeft het afwijzen van de VLM van nieuwe of het verlengen van lopende beheersovereenkomsten daarmee te maken. De vraag is dan ook of we niet moeten voorzien in een overgangsmaatregel.

Minister, waarom kunnen er momenteel geen beheersovereenkomsten afgesloten worden met de VLM? Zal er voorzien worden in een overgangsmaatregel? Kunnen zodoende de huidige PDPO II-maatregelen verlengd worden? Wat is de houding van de Europese Commissie daarover? Wanneer mogen we hierover nieuws verwachten? Welke middelen zullen hiervoor ter beschikking worden gesteld?

**De voorzitter:** De heer Peeters heeft het woord.

**De heer Dirk Peeters:** Ik onderschrijf deze vraag om twee redenen. Landbouwers die actief zijn met een beheersovereenkomst, moeten in het kader van hun bedrijfsvoering een stuk continuïteit hebben. Ook op het vlak van de nagestreefde milieuwaarden in het landschap zijn we met onze slechte biodiversiteit in het buitengebied niet in de positie voor onderbrekingen en opschorting van één jaar wanneer het gaat over het nastreven van resultaten. Ik pleit er

dus voor dat er op zijn minst wordt voorzien in overgangsmaatregelen of dat er duidelijkheid wordt verschaft aan de betrokken landbouwers. Het is de zoveelste keer dat de beheersovereenkomst aan geloofwaardigheid moet inboeten.

**De voorzitter:** De heer Verfaillie heeft het woord.

**De heer Jan Verfaillie:** Ik sluit me aan bij deze vraag. Beheersovereenkomsten in landbouw betekenen dansen op een slappe koord. Ik denk dat iedereen het daarmee eens is. Het is aan de overheid om haar engagementen voort te zetten in de toekomst. Ze moet ook nagaan of er geen overgangsmaatregelen of andere bepalingen mogelijk zijn zodat engagementen die zijn aangegaan, kunnen worden voortgezet.

**De voorzitter:** Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege:** Collega's, vooreerst wens ik te benadrukken dat de problematiek me bekend is. De VLM als bevoegde beheersdienst volgt de problematiek immers op de voet op in nauw overleg met mijn kabinetmedewerkers.

Verder stel ik vast dat vorig jaar meer dan 1100 landbouwers opnieuw een beheersovereenkomst hebben aangevraagd en afgesloten. Dit is voor de derde maal op rij een succes. Dat gebeurt dankzij de inzet van bedrijfsplanners die zorgen dat meer landbouwers meer natuur- of milieugerichte maatregelen integreren in hun klassieke bedrijfsvoering. Dit toont aan dat de landbouwers inspanningen willen leveren en wensen bij te dragen aan het realiseren van natuur- of milieudoelstellingen in Vlaanderen. De beheersovereenkomsten werken. Ik ben het met u eens dat we dat moeten voortzetten.

Momenteel loopt de tweede programmaperiode voor plattelandontwikkeling binnen Europa op haar einde. De beheersovereenkomsten zijn een onderdeel van het Vlaams PDPO dat werd goedgekeurd door de Europese Commissie, in het kader van de Europese Raadsverordening voor het verlenen van steun voor plattelandontwikkeling in de periode 2007-2013.

Europa werkt aan een herziening van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en in het verlengde daarvan aan een nieuw EU-beleid inzake plattelandontwikkeling en een gemeenschappelijk strategisch kader voor de lidstaten, in principe voor de periode van 2014 tot en met 2020.

De beheersovereenkomsten worden mee betaald met middelen uit het EU-fonds voor plattelandontwikkeling. Op dit moment bestaat er op Europees vlak nog geen duidelijkheid over de middelen, en dus zitten wij ook met die vervelende situatie.

Vlaanderen heeft niet gewacht op een definitief Europees wetgevend kader om de voorbereiding van de derde programmaperiode voor plattelandontwikkeling voor te bereiden. Het startsein werd gegeven vorig jaar met de organisatie van een consultatiedag door het Vlaams Ruraal Netwerk. Er wordt volop gewerkt aan de administratieve voorbereiding van het derde PDPO. Dit gebeurt uiteraard in nauw overleg met de minister-president, bevoegd voor Landbouw en Plattelandsbeleid. Ik volg dit belangrijk dossier op de voet zodat we de maatregelen snel en vlot kunnen implementeren.

De implementatie is afhankelijk van de voortgang van de bespreking van het meerjarig financieel kader in Europa en van het budget dat wordt bepaald. Een optimistische schatting geeft aan dat een basisverordening inzake plattelandontwikkeling kan worden verwacht tegen de zomer 2013. Dan zouden we duidelijkheid hebben.

Ik ben me ervan bewust dat dit vervelend is en gepaard gaat met onzekerheid. De continuïteit zou in het gedrang kunnen komen. Binnen de mogelijkheden van de geldende wetgevingen inzake het verlenen van steun aan landbouwers, kan ik u verzekeren dat het alvast mijn betrachting is om continuïteit te bewerkstelligen.

Ik heb aan mijn administratie de opdracht gegeven om in deze context een aantal scenario's uit te werken binnen het bestaande wettelijk kader. De scenario's worden afgetoetst aan de

overgangsprincipes waar Europa voor zorgt. De minister-president en ikzelf dringen er bij de bevoegde Europese instanties op aan om hierover zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen. We moeten de goedkeuring van Europa hebben om de continuïteit te garanderen. Dat is een gedeelde bezorgdheid van de minister-president en mezelf. We plannen overgangsmaatregelen, maar moeten daarvoor de goedkeuring van Europa hebben.

**De voorzitter:** Mevrouw Kindt heeft het woord.

**Mevrouw Els Kindt:** Ik dank u voor uw antwoord, minister. Het is goed om te horen dat er zoveel interesse is voor de beheersovereenkomsten. De inzet van de beheersplanners levert duidelijk goed op. De continuïteit is zeer belangrijk. U onderschrijft dat in uw antwoord, zowel voor de landbouwer als voor de milieu- en natuurdoelstellingen.

Net zo belangrijk is een goede communicatie met de landbouwers. Met die onduidelijkheid op Europees vlak kan de VLM misschien een brief sturen om dat mee te delen aan de mensen, in plaats van een weigering te sturen. De VLM kan dan tevens communiceren dat ze een regeling zal treffen als er meer duidelijkheid is. Onduidelijkheid plus een negatief antwoord, dat leidt tot ongerustheid. Dat begrijpt u toch?

**De voorzitter:** De heer Peeters heeft het woord.

**De heer Dirk Peeters:** Ik wil wijzen op een enigszins schizofrene houding. Europa stelt het nieuwe landbouwbeleid uit met een jaar. Dat heeft onder meer te maken met het voorzitterschap van Litouwen dat eraan komt medio 2013. Het heeft ook te maken met de onduidelijkheid en de angst die de vergoedingsmaatregelen inboezemen.

Dat wordt hier dikwijls voorgesteld als een overwinning: joepie, het nieuwe beleid is met een jaar uitgesteld! Maar aan de andere kant worden we geconfronteerd met de negatieve gevolgen van dat uitstel, en dat is het wegvallen van de zekerheid, de wettelijkheid en het kader voor de beheersovereenkomsten. Dat is een spijtige zaak omdat hier de meerwaarde wordt gerealiseerd op het terrein. Dat is een voorafname op de vergoeding die nog moet komen. Ik zie om die reden niet graag onderbrekingen en onduidelijkheden zoals nu het geval is.

**De voorzitter:** Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege:** U hebt betreffende de communicatie een punt, mevrouw Kindt. Ik zal aan de VLM uitdrukkelijk de opdracht geven om dat op een andere manier aan te pakken. Ik ging ervan uit dat ze dat deden. Blijkbaar is dat niet gebeurd. Ik neem dat zeker ter harte.

Collega Peeters, het klopt dat het niet optimaal is, maar we proberen binnen de mogelijkheden die we hebben, te zoeken naar oplossingen zodat er toch continuïteit kan zijn. Ik hoop dat er snel duidelijkheid zal zijn over het definitieve Europese kader zodat we daarop kunnen afstemmen. Intussen zoeken we naar oplossingen om de overgang mogelijk te maken.

**Mevrouw Els Kindt:** Collega Peeters, ik dacht dat de minister vermeld had dat ze aan het werken is aan verschillende scenario's. Samen met de minister hopen we op meer duidelijkheid tegen de zomer.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■